

**CHAMA CHA USHIRIKA WA AKIBA NA MIKOPO
CHA UMEME**

MASHARTI YA CHAMA

MPANGILIO WA MASHARTI

Sharti Kichwa cha matakwa

SEHEMU YA KWANZA

MASHARTI YA AWALI

- 1** Kuanza kutumika kwa masharti
- 2** Tafsiri

SEHEMU YA PILI

TAARIFA ZA CHAMA

- 3** Jina la chama
- 4** Anuani ya chama
- 5** Mfungamano wa Pamoja
- 6** Eneo la shughuli za chama
- 7** Tarehe ya kusajiliwa na namba ya kuandikishwa
- 8** Mwaka wa fedha

SEHEMU YA TATU

MADHUMUNI

- 9** Madhumuni ya Chama

SEHEMU YA NNE

UANACHAMA

- 10** Sifa za uanachama
- 11** Wanachama
- 12** Taratibu za kujiunga na Chama

- 13** Taarifa ya kukataliwa uanachama
- 14** Kiingilio, Hisa, Akiba na Amana
- 15** Kuteua Mrithi
- 16** Kukoma uanachama
- 17** Malipo na haki za mwanachama aliyejitoa au kufukuzwa uanachama
- 18** Kusimamishwa na kufutiwa uanachama
- 19** Kupokelewa tena kwenye chama
- 20** Wajibu wa Mwanachama
- 21** Haki za Mwanachama
- 22** Matumizi ya stahili za mwanachama aliyekoma kuwa mwanachama
- 23** Dhima ya mwanachama

SEHEMU YA TANO

FEDHA NA MALI ZA CHAMA

- 24** Vyanzo vya fedha
- 25** Mali za Chama
- 26** Mali za Chama kuwekwa Rehani
- 27** Ukaguzi wa hesabu za Chama

SEHEMU YA SITA

TARATIBU KUHUSU HISA, AKIBA, AMANA NA MIKOPO

- 28** Uwekaji wa Hisa, Akiba na Amana
- 29** Utunzaji wa kitabu cha mwanachama
- 30** Mikopo kwa wanachama
- 31** Kamati ya Usimamizi kusitisha utoaji wa mikopo

SEHEMU YA SABA

UHIFADHI WA FEDHA ZA CHAMA

- 32** Uhifadhi wa fedha za chama

SEHEMU YA NANE

MATENGO NA MGAO WA ZIADA

- 33** Mfuko wa Matengo ya Kisheria
34 Mfuko wa Elimu na mafunzo
35 Mgawo wa ziada halisi

SEHEMU YA TISA

USIMAMIZI NA UONGOZI WA CHAMA

- 36** Uwakilishi wa Mkutano Mkuu
37 Mamlaka ya Mkutano Mkuu
38 Mkutano Mkuu wa Mwaka
39 Mkutano Mkuu wa Kawaida
40 Mkutano Mkuu Maalum
41 Notisi ya Mkutano Mkuu
42 Akidi ya Mkutano Mkuu
43 Mahudhurio Mkutano Mkuu
44 Mwenyekiti wa Mkutano Mkuu
45 Mahali pa Mkutano
46 Muundo wa uchaguzi
47 Mkuundo wa uchaguzi
48 Upigaji Kura katika Mkutano Mkuu
49 Muhtasari wa Mkutano Mkuu
50 Mikutano Matawini

SEHEMU YA KUMI

BODI YA UONGOZI, KAMATI YA USIMAMIZI NA AJIRA

51 Bodi ya Uongozi

- 52. Kukoma Ujumbe wa Bodi
- 53. Vikao vya Bodi ya Uongozi
- 54. Muhtasari wa Vikao vya Bodi ya Uongozi
- 55. Kazi za Bodi ya Uongozi
- 56. Kazi za Mwenyekiti wa Bodi ya Uongozi
- 57. Kazi za Makamu Mwenyekiti
- 58. Sifa za Mjumbe wa Bodi ya Uongozi na wa Kamati ya Usimamizi
- 59. Meneja wa Chama
- 60. Kamati ya Usimamizi
- 61. Kazi za Kamati ya Usimamizi
- 62. Kamati ya Mikopo
- 63. Wajibu wa Kamati ya Mikopo au Kamati ya Kitaalamu
- 64. Akidi ya Vikao vya Kamati ya Mikopo
- 65. Rufaa dhidi ya maamuzi ya Kamati ya Kitaalamu/Kamati ya mikopo
- 66. Kamati ya Elimu na Mafunzo
- 67. Kamati ya Manunuzi
- 68. Ajira katika chama
- 69. Mkaguzi wa Ndani

SEHEMU YA KUMI NA MOJA
UANDAAJI WA SERA NA MIONGOZO YA CHAMA

70 Chama kuandaa sera na miongozo

SEHEMU YA KUMI NA MBILI
KUFUTWA NA UFILISI WA CHAMA

71 Kufutwa kwa chama

72 Ufilisi

SEHEMU YA KUMI NA TATU
MASHARTI MENGINEYO

73 Viongozi kutunza siri

74 Msemaji wa Chama

75 Mihuri ya Chama

76 Chama kuungana na taasisi nyingine

77 Bima ya mali na fedha za chama

78 Mabadiliko ya Masharti

79 Utatuzi wa migogoro

80 Mgongano wa tafsiri ya Masharti

81 Utakatatishaji wa fedha

82 Mfuko wa majanga

83 Ulinzi wa mlaji

84 Uombaji wa leseni

85 Upashanaji wa taarifa za wakopaji

SHERIA YA VYAMA VYA USHIRIKA
(SHERIA Na. 6 YA MWAKA 2013)

MASHARTI

(Yametungwa chini ya kifungu cha 52 cha Sheria ya Vyama vya Ushirika, 2013)

**SEHEMU YA KWANZA
MASHARTI YA AWALI**

Kuanza kutumika kwa masharti	1 Masharti haya yatajulikana kama Masharti ya Chama na yataanza kutumika mara baada ya kupitishwa na kuidhinishwa na kusajiliwa na Mrajis
Tafsiri	2 Katika Masharti haya, isipokuwa kama muktadha unahitaji vinginevyo maneno yaliyoaninishwa hapa chini yatakuwa na maana iliyotolewa: a) "Afisa" maana yake ni mtu mwenye wadhifa wa kuchaguliwa au kuajiriwa katika Chama ambaye atajumuisha Mwenyekiti, Makamu Mwenyekiti na wajumbe wa Bodi, Mwenyekiti na Wajumbe wa Kamati ya Usimamizi, Mjumbe Mwakilishi, Meneja Mkuu, Mhasibu Mkuu, Mkaguzi wa Ndani, Mhazini na Wajumbe wengine waliopewa mamlaka chini ya masharti ya chama; b) "Afisa Mikopo" itakuwa na maana ya mtu aliyeajiriwa na Chama kwa ajili ya kupitia na kuchambua maombi ya mikopo yanayowasilishwa na wanachama na kufanya ufuatiliaji wa marejesho ya mikopo hiyo; c) "Akiba" ni kiasi cha fedha kinachowekwa na wanachama kwa ajili ya kujenga uwezo wa chama kukopesha wanachama wake. Pia akiba inaweza kutumika kama dhamana ya mkopo na inaweza kupunguzwa kwa maombi maalum; d) "Akidi" maana yake ni idadi ya chini au toshelezi ya wajumbe wanaotakiwa kuhudhuria ili kikao au mkutano uwe halali;

	e) "Amana" ni fedha ambayo mwanachama anaweka chamani na anaweza kuichukua wakati wowote anapoihitaji kwa mujibu wa sera; f) "Bodi ya Uongozi" maana yake ni chombo kilichochaguliwa na wanachama kupitia Mkutano Mkuu kwa ajili ya kusimamia shughuli za kila siku za chama; g) "Chama" maana yake ni Chama cha Ushirika wa Akiba na Mikopo Cha UMEME kilichosajiliwa kwa mujibu wa Sheria ya Vyama vya Ushirika; h) "Dhamana" itakuwa na maana ya kinga kwa ajili ya mkopo ambayo inaweza kuwa nyumba, shamba, vyombo, Hisa za hiari, Amana, Akiba au mali nyingine itakayokubalika kutumika kwa kuzingatia sera ya mikopo; i) "Hisa za uanachama" ina maana ya sehemu ya umiliki wa mtaji wa chama ambayo inamilikiwa na mwanachama lakini haitakiwi kuzidi asilimia ishirini ya mtaji hisa wa chama; j) "Hisa za hiari" ni fedha ambayo mwanachama anaweka chamani na anaweza kuichukua wakati wowote anapoihitaji kwa mujibu wa sera; k) "Kanuni" ina maana ya Kanuni za Vyama vya Ushirika pamoja na Kanuni za Huduma Ndogo za Fedha-SACCOS; l) "Mfungamano wa Pamoja" WATUMISHI m) "Mrajiis" maana yake ni kama ilivyoainishwa kwenye Sheria ya Vyama vya Ushirika Na. 6 ya mwaka 2013; n) "Sera/Mwongozo" maana yake ni utaratibu uliowekwa na wanachama kuongoza watendaji wa Chama katika uendeshaji wa shughuli za chama ili kufikia malengo yaliyowekwa kwa manufaa ya wanachama; o) "Sheria" ina maana ya Sheria ya Vyama vya Ushirika Na. 6 ya Mwaka 2013 pamoja na Sheria ya Huduma Ndogo za Fedha Na.10 ya Mwaka 2018;
--	--

	p) "Tume" , ina maana Tume ya Maendeleo ya Vyama vya Ushirika Tanzania
--	---

SEHEMU YA PILI

TAARIFA ZA CHAMA

Jina la chama	3 Jina la chama ni UMEME Savings and Credit Cooperative Society Ltd.
Anuani ya chama	4 (1) Anuani ya Chama S. L P 38 MBEYA (2) Mabadiliko yoyote ya anuani, eneo la Ofisi ya Chama yatapaswa yatolewe taarifa kwa maandishi kwa Mraji wa Vyama vya Ushirika na mabadiliko hayo hayatasababisha marekebisha ya Masharti ya Chama.
Fungamano la Pamoja	5 Fungamano la pamoja katika Chama litakuwa ni WATUMISHI WA TANESCO TANZANIA, WASTAAFU WA TANESCO TANZANIA , WATUMISHI WA MIKATABA YA MUDA MFUPI WA TANESCO TANZANIA, WATUMISHI WA KAMPUNI TANZU ZA TANESCO NA WENZA WA WATUMISHI WALIOAJIRIWA.
Eneo la shughuli za Chama	6 Eneo la shughuli za Chama JENGO LA CHAMA SOKO MATOLA
Tarehe ya kusajiliwa na namba ya kuandikishwa	7 Chama kimesajiliwa tarehe 18 Machi 1999 na kupewa Hati Na PRI-MBY-MBY-CC-2022-2349
Mwaka wa fedha	8 Mwaka wa fedha wa Chama utakuwa ni kipindi cha miezi kumi na miwili kuanzia tarehe 1 Januari na kukoma tarehe 31 ya mwezi Desemba ya mwaka husika

SEHEMU YA TATU

MADHUMUNI

Madhumu ni ya Chama	9 Madhumuni ya kuanzishwa kwa chama ni kuinua, kuimarisha na kuendeleza hali ya kiuchumi na kijamii ya wanachama wake kwa kufuata Sheria, Kanuni
---------------------	--

	na taratibu za Vyama vya Ushirika. Ili kufikia madhumuni haya, Chama kitafanya yafuatayo; a) Kuhamasisha wanachama kujenga tabia ya kujiwekea akiba mara kwa mara; b) Kupokea na kutunza Akiba na Amana za wanachama kwa njia rahisi na salama huku ikilipa riba kadri wanachama watakavyokubaliana; c) Kutafuta vyanzo vya fedha ili kujenga na kuimarisha mtaji kwa ajili ya kutoa mikopo kwa wanachama kwa masharti na riba nafuu; d) Kuwaelimisha wanachama kujijengea tabia ya kukopa kwa busara na kutumia vizuri mikopo kwa ajili ya kuinua hali zao za maisha kiuchumi na kijamii; e) Kubuni na kutoa bidhaa mbalimbali za kifedha kwa wanachama ili waweze kushiriki zaidi katika kuimarisha mtaji wa chama na mitaji yao binafsi na kuleta mvuto kwa wasio wanachama kujiunga na chama; f) Kuweka kwa usalama fedha za chama na wanachama kwa kuanzisha mipango ya kukabiliana na majanga na/au kuweka bima za fedha zinazofaa; g) Kuwashauri wanachama kuandaa mipango yao ya maendeleo katika kuwekeza mitaji kwenye miradi ya kiuchumi na huduma za jamii; h) Kutoa elimu na mafunzo mbalimbali kwa wanachama, bodi na watendaji ili kuendana na kasi ya ushindani katika biashara ya fedha. i) Kutoa elimu kwa wanachama kuhusu dhana ya ushirika, elimu ya Fedha na manufaa yake, ujasiriamali na tasnia nyingine zinazohusiana na miradi inayoendeshwa na kutekelezwa na wanachama wake. j) Kuwekeza katika taasisi za kifedha hisa na dhamana kwenye vyombo vya Fedha, Serikali na taasisi zingine kwa manufaa ya Chama na Wanachama wake. k) Kufanya mambo mengine ambayo yataimarisha na kuendeleza hali ya uchumi wa chama na wanachama. l) Kuweka mfumo wa thabiti wa TEHAMA katika shughuli zote zinazoendeshwa na chama.

SEHEMU YA NNE

UANACHAMA

Sifa za uanachama	10 Mtu yoyote anaweza kujiunga na chama endapo atakidhi mahitaji ya Fungamano la pamoja la uanachama na sharti awe na sifa zifuatazo;- a) Awe mwenye umri wa miaka isiyopungua 18. b) Awe mwenye tabia nzuri, mwaminifu na mwenye akili timamu c) Awe amelipa kiingilio, hisa za uanachama na kuweka akiba kwa kiwango kilichowekwa kwa mujibu wa masharti haya na awe tayari kushiriki kikamilifu kwenye shughuli za chama. d) Awe anaelewa na kuwa tayari kutekeleza madhumuni ya chama kama yalivyoainishwa kwenye masharti haya na kufafanuliwa katika nyaraka mbalimbali. e) Awe tayari kufuata masharti ya chama, kanuni na sheria za vyama vya ushirika wakati wote. f) Asiwe na shughuli yeyote ile inayofanana na kuweka au kukopesha wanachama ili kuondoa mgongano wa masilahi. g) Uanachama wa Mwanachama mwenza utategemea na mdhamini wake ambaye ni Mwanachama.
Wanachama	11 Wanachama wa Chama watatokana na:- a) Wale wote walioshiriki katika mchakato wa uanzilishi na kuomba kuandikishwa kwa chama na ambao wametimiza masharti ya uanachama kwa mujibu wa Masharti haya. b) Wanachama ambao hawatakuwa wamelipa Hisa kamili au nusu hisa hawatakuwa na sifa zote za uanachama ikiwa ni pamoja na kutoshiriki kutoa maamuzi katika mikutano ya chama na kutopata huduma za mikopo hadi pale watakapokamilisha hisa kwa mujibu wa masharti haya. c) Wale wote watakojiunga na chama baada ya kukubaliwa na Bodi na kupitishwa na Mkutano Mkuu.

Taratibu za kujiunga na chama	12 Maombi ya kujiunga katika chama yatafuata utaratibu ufuatao:- a) Mtu yeyote atakayekuwa ametimiza sharti Na.10 ataomba uanachama kwa kujaza fomu iliyoandaliwa na Chama. b) Mwombaji atajadiliwa na bodi ili kujiridhisha iwapo anakidhi vigezo vya kuwa mwanachama na Bodi inaweza kumkubali au kumkataa. c) Pendekezo la Bodi ya Uongozi litapelekwa mbele ya Mkutano Mkuu kwa uthibitisho ambapo waombaji wote waliokubaliwa na Bodi wanayo haki ya kuhudhuria Mkutano Mkuu huo na kujadiliwa na wajumbe wa Mkutano Mkuu na uamuzi wa Mkutano Mkuu utakuwa wa mwisho; d) Mwombaji atakapokubaliwa na Bodi atatakiwa kulipa kiingilio na Hisa na baada ya kupokelewa na Mkutano Mkuu atatakiwa kutia saini yake au kuweka dole gumba katika daftari la wanachama mbele ya wajumbe wa Bodi wawili ; e) Mwanachama akishapitishwa na Mkutano Mkuu atakuwa na haki ya kupatiwa kitambulisho cha uanachama na endapo kitambulisho kitapotea, mwanachama atapewa kitambulisho kingine kwa kulipa gharama kwa kuzingatia kiwango kitachachowekwa na bodi na kuidhinishwa na Mkutano Mkuu.
Taarifa ya kukataliwa uanachama	13 Endapo maombi ya kujiunga na chama yatakataliwa na Bodi:- a) Bodi itapaswa kumwandikia mwombaji barua ya kumjulisha kuhusu kukataliwa kwa maombi yake ikieleza sababu za kukataliwa. b) Mwombaji ambaye maombi yake yatakataliwa na Bodi anaweza kukata rufaa kwa maandishi kwa Mkutano Mkuu kupitia kwa Afisa Ushirika wa eneo husika ambaye ataiwasilisha kwenye Mkutano Mkuu ambao utatoa uamuzi wa mwisho.
Kiingilio, Hisa na Akiba	14 (1) Mwanachama atakapokubali kujiunga na Chama atapaswa:- a) Kulipa kiingilio cha shilingi 100,000/=(ndani yake atapata fulana ya chama) b) Mwanachama hatarejeshewa Kiingilio chake endapo uanachama wake utakoma.

	c) Kununua idadi ya hisa 20 zenye thamani ya shilingi 50,000/= kwa kila hisa na ili awe mwanachama atapaswa kununua na kulipia kikamilifu angalau 50% ya hisa na hisa zilizobaki atapaswa kuzilipia katika kipindi cha Miaka miwili. d) Kuweka Akiba kila mwezi isiyopungua shilingi 100,000/= kwa ajili ya maendeleo yake na pia anaweza kuitumia kama dhamana ya mkopo. (2) Mwanachama ambaye atashindwa kutimiza matakwa ya sharti dogo (1) (c) hapo juu hataruhusiwa kunufaika na haki za mwanachama katika chama. (3) Viwango vya kiingilio, hisa na akiba vinaweza kubadilishwa kwa maamuzi ya Mkutano Mkuu. (4) Mwanachama aliyekamilisha kulipia Hisa zote atapewa hati ya kumiliki Hisa.
Kuteua Mrithi	15 (1) Mwanachama atamteua mrithi wake ambaye atakuwa na haki ya kulipwa hisa au maslahi mengine katika Chama. (2) Mwanachama atakuwa na haki ya kubadilisha jina la mrithi. (3) Kila uteuzi wa mrithi utaandikwa katika daftari la wanachama na utatiwa saini na mwanachama.

Kukoma uanachama	16 Uanachama utakoma kwa:- a) Kujiuzulu baada ya kutoa taarifa ya maandishi kwa Bodi ya chama. b) Kufukuzwa na wanachama katika Mkutano Mkuu kwa idadi ya wanachama wasiopungua nusu (1/2) ya waliohudhuria na kupiga kura baada ya kupewa nafasi ya kujitetea; c) Kutenda kosa lolote ambalo limetajwa katika Sheria ya Vyama vya Ushirika, Kanuni na Masharti ya Chama; d) Kutomiliki Hisa kwa mujibu wa masharti haya; e) Kutohudhuria Mikutano Mkuu/Mirejesho ya mikutano matawini mitatu mfululizo pasipo kutoa taarifa ya maandishi kwa uongozi kwa njia inayokubalika na chama; f) Kutoa au kupokea rushwa kwa nia ya kupata upendeleo;
Malipo na haki za mwanachama aliyejitoa au kufukuzwa uanachama	17 Mwanachama aliyejitoa au kufukuzwa uanachama atalipwa haki zake zote ndani ya kipindi cha miezi tatu kuanzia siku ya kukoma uanachama na chama kitakata pesa ya kuchakata malipo.
Kusimamishwa na kufutiwa uanachama	18 (1) Mwanachama anaweza kusimamishwa uanachama kutokana na sababu zifuatazo: - a) Kutotekeleza ahadi alizotoa katika chama; b) Kutotekeleza maazimio yaliyotolewa na kukubaliwa katika mkutano mkuu; c) Kutoshiriki mikutano mkuu/ mikutano ya matawi mitatu mfululizo bila sababu maalumu. d) Kushindwa kurejesha mkopo kwa muda uliopangwa bila ya sababu yoyote inayokubalika na Mkutano Mkuu;

	e) Kushindwa kuweka akiba ya lazima kwa miezi mitatu mfululizo atakosa sifa za kuwa mwanachama. f) Kwa kosa la maadili kama litakavyoelekezwa kwenye sera ya maadili g) Kama itakavyoelekezwa kwenye Sheria ya Vyama vya Ushirika pamoja na Kanuni zake. (2) Kabla ya kumsimamisha mwanachama husika, bodi ya chama itapaswa kumwandikia mhusika Notisi ya kusudio la kumsimamisha uanachama ikieleza sababu ya kusudio hilo na kumtaka kutoa maelezo ndani ya muda wa siku thelathini kueleza kwanini kusudio hilo lisitekelezwe. (3) Iwapo Bodi ya Uongozi itaazimia kumsimamisha mwanachama itamwelekeza Meneja/Katibu wa chama kumwandikia mwanachama husika barua ya kumtaarifu kuhusu kusimamishwa kwake kusubiri maamuzi ya Mkutano Mkuu. (4) Bodi itawasilisha taarifa ya kusimamishwa uanachama kwenye Mkutano Mkuu pamoja na mapendekezo yake na Mkutano Mkuu utapaswa kujadili na kutoa maamuzi ya kusimamishwa, kufutiwa uanachama au kubatilisha maamuzi ya Bodi. (5) Baada ya uamuzi wa Mkutano Mkuu Bodi ya Uongozi itapaswa kumjulisha mwanachama husika kwa maandishi kuhusu maamuzi hayo katika muda usiozidi siku saba tangu tarehe ya maamuzi. (6) Mwanachama ambaye hataridhika na maamuzi ya Mkutano Mkuu atakuwa na haki ya kukata rufaa kwa Tume ndani ya muda wa siku thelathini tangu tarehe ya kupokea taarifa ya maamuzi ya Mkutano Mkuu.
Kupokelewa tena kwenye chama	19 Mwanachama aliyejiuzulu/aliyefukuzwa anaweza kukubaliwa na kupokelewa tena kujiunga na chama baada ya kutuma maombi kwa kufuata masharti haya na baada ya kulipa madeni yote aliyokuwa anadaiwa wakati anakoma kuwa mwanachama na kulipa kiingilio cha shilingi 500,000/= na baada ya kukaa miezi kipindi cha miezi mitatu.

Wajibu wa Mwanachama	20 Wajibu wa mwanachama utakuwa ni pamoja na:- a) Kukamilisha kununua hisa na kuweka akiba kwa kuzingatia Masharti ya chama; b) Kufuata na kutekeleza Sheria ya Vyama vya Ushirika na Kanuni zake, Masharti ya chama, maamuzi ya Mkutano Mkuu na maelekezo mengine halali kwa mujibu wa Sheria za nchi; c) Kurejesha mkopo kwa wakati uliopangwa; d) Kutoa michango mbalimbali katika kuendeleza madhumuni ya chama kadiri itakavyoamuliwa na Mkutano Mkuu; e) Kubeba dhamana endapo janga lolote litakipata chama; f) Kuwa mwaminifu na kuonesha ushirikiano katika kutekeleza shughuli za chama; g) Kumdhamini mkopo mwanachama mwenzake isipokuwa kwamba mwanachama aliyedhamini hatakuwa na haki ya kudhaminiwa na mwanachama aliyemdhamini katika kipindi kile kile; h) Kulipa mkopo alioudhamini endapo mdhaminiwa/mkopaji atashindwa kulipa mkopo wake; na i) Kuhudhuria semina na mafunzo yanayotolewa na Chama.
Haki za Mwanachama	21 Mwanachama atakuwa na haki zifuatazo: i) Kushiriki kikamilifu katika shughuli za Chama ikiwa ni pamoja na kuhudhuria mikutano yote inayohusika; ii) Kushiriki katika kutoa uamuzi wa mambo mbalimbali katika Mikutano Mkuu; iii) Kupiga kura chini ya misingi ya mtu mmoja kura moja kwa mwanachama aliyekamilisha hisa kwa mujibu wa masharti ya chama. iv) Kuchagua na/au kuchaguliwa katika Uongozi wa chama. v) Kuwa na haki sawa kuhusu mali ya Chama na kudhibiti ipasavyo matumizi yake; vi) Kupatiwa huduma zozote zinazotolewa na chama ilimradi amekidhi masharti yanayoambatana na huduma hiyo;

	vii) Kupatiwa taarifa mbalimbali za shughuli za chama, muhtasari wa mkutano na nyaraka nyingine za chama kwa ajili ya mapitio akiwa katika ofisi za chama; viii) Kuitisha Mkutano Mkuu kwa mujibu wa Sheria ya Vyama vya Ushirika na Kanuni zake pamoja na masharti haya; ix) Kuteua Mrithi; x) Kukata rufaa dhidi ya maamuzi ya Bodi ya Uongozi na Mkutano Mkuu; xi) Kupokea gawio na faida nyingine kutoka katika shughuli za chama kwa kuzingatia masharti; na xii) Kupewa kitabu cha akiba au kifaa kingine chenye makusudi hayo.
Matumizi ya Stahili za mwanacha ma aliyekoma kuwa mwanacha ma	22 Stahiki za mwanachama aliyekoma uanachama kutokana na sababu zilizotajwa katika kipengele namba 18 cha masharti haya, zinaweza kutumika kama ifuatavyo: - i) Kulipia mikopo na gharama zingine ambazo mwanachama anadaiwa na Chama; ii) Bakaa kulipwa kwa mwanachama mwenyewe au kwa mrithi wake aliyeainishwa katika daftari la wanachama; na iii) Iwapo mwanachama huyo hajulikani alipo na hakuna mrithi au mwakilishi wa kisheria wa mwanachama huyo bakaa ya maslahi yake yatatumika kwa mujibu wa kanuni ya 37 (6) ya Kanuni za Vyama vya Ushirika.
Dhima ya mwanacha ma	23 Dhima ya mwanachama kwa madeni ya chama itakuwa ni ya ukomo wa kiwango cha thamani ya Hisa zake ambazo zimelipwa na hazijalipwa.
SEHEMU YA TANO FEDHA NA MALI ZA CHAMA	
Vyanzo vya fedha	24 Fedha kwenye chama zitatokana na:- a) Viingilio, ada, mauzo ya masharti na fomu mbalimbali na michango maalum kutoka kwa wanachama; b) Hisa za uanachama; c) Riba juu ya mikopo kwa wanachama;

	d) Mikopo itakayotoka benki, asasi nyingine za fedha na mifuko ya hifadhi za jamii kwa kuzingatia sheria. e) Misaada na ruzuku kutoka kwa watu binafsi, taasisi na asasi nyingine; f) Ziada halisi ya Chama; g) Fedha za akiba ya lazima na malimbikizo; h) Akiba, hisa za hiari na amana za wanachama kwa Saccos zinazohusika. i) Uwekezaji, Fixed deposit j) Mapato mengineyo halali.
Mali za Chama	25 Mali za Chama zitakuwa ni pamoja na:- a) Fedha taslimu mkononi na fedha zilizopo Benki; b) Bakaa ya mikopo kwa wanachama na wadaiwa wengine. c) Uwekezaji katika taasisi mbalimbali; d) Mifumo laini na mali zisizoshikika; e) Vifaa na zana zote za chama; na f) Majengo na mali nyingine za chama kama zitakavyooneshwa kwenye daftari la mali za chama.
Mali za Chama kuwekwa Rehani Ukaguzi wa Hesabu za chama	26 Mali za Chama zitawekwa rehani kwa idhini ya Mkutano Mkuu na kuidhinishwa na Mrajiis kwa kuzingatia Sheria zilizopo. 27 Kila mwisho wa mwaka wa fedha hesabu za chama zitakaguliwa na Shirika la Ukaguzi na Usimamizi wa Vyama vya Ushirika (COASCO) au kampuni au mkaguzi mwingine atakayependekezwa na wanachama na kuidhinishwa na Mrajiis.
SEHEMU YA SITA: TARATIBU KUHUSU HISA, AKIBA, AMANA NA MIKOPO	
Uwekaji Hisa, Akiba, Amana na Mikopo	28 (1) Kila mwanachama atatakiwa kuweka Akiba kila mwezi kwa kiasi kisichopungua shilingi 100,000/= au kiasi kingine kadiri itakavyoamuliwa na Mkutano Mkuu.

	(2) Kiwango cha lazima cha Akiba cha kila Mwezi kitakatwa moja kwa moja kutoka kwenye mshahara wa Mwanachama; ila Mwanachama anaweza kuweka kiwango cha ziada moja kwa moja kwenye akaunti yake ndani ya Chama. (3) Mwanachama hataruhusiwa kupunguza akiba alizonazo kwenye chama vilevile mwanachama hataruhusiwa kuchukua kufuta mkopo kwa kutumia akiba zake isipokuwa amekoma uanachama. (4) Hisa za lazima za chama ni 1,000,000/= ili kuweza kupata huduma za chama mwanachama atatakiwa kuwa na angalau 500,000/= za lazima na chama kinaweza kupokea Hisa za Hiari kutoka kwa wanachama (5) Akiba ya mwanachama na Hisa za Hiari zinaweza kutumika kama dhamana ya mkopo na akiba itakuwa ni mojawapo ya kigezo cha kupata mkopo kwa mwanachama. (6) Akiba, Hisa za Hiari na Amana za wanachama zitatunzwa au kuwekezwa katika sehemu ya usalama kama ilivyoelekezwa na sheria, kanuni na sera inayohusika na sehemu kubwa zitawekwa benki. (7) Faida juu ya Akiba na Amana zitalipwa kwa kiwango kilichoainishwa kwenye Sera husika au kiwango kingine kitakachopitishwa na Mkutano Mkuu na mwanachama atayestahili kupata faida ni Yule aliyechangia miezi 3 mfululizo na taratibu nyingine zilizoelekezwa kwenye sera ya akiba na amana. (8) Mwanachama anayeweka akiba kwenye akaunti ya chama kwa lengo la kupata mkopo anatakiwa kusubiri baada ya miezi mitatu ndipo apate mkopo.
Utunzaji wa kitabu au taarifa za mwanachama	29 (1) Kila mwanachama atapewa kitabu cha Akiba (passbook) kilicho katika nakala ngumu au laini ambacho kitafanyiwa maingizo ya miamala mbalimbali inayomhusu mwanachama. (2) Kitabu ni mali ya mwanachama, atatakiwa kukionesha wakati wowote anapofanya muamala.

	(3) Endapo mwanachama atapoteza kitabu cha akiba, anatakiwa kutoa taarifa kwenye chama na kupatiwa kitabu kingine kwa kulipia kiasi cha shilingi 5,000/= au kiasi kingine kitakachoidhinishwa na Mkutano Mkuu. (4) Mwanachama anatakiwa kutunza kitabu chake na haruhusiwi kufanya maingizo ya muamala wowote yeye mwenyewe. (5) Endapo mwanachama atafanya maingizo ya muamala wowote mwenyewe atakuwa ametenda kosa la jinai na atapaswa kushtakiwa kwa mujibu wa Sheria ya Makosa ya Jinai.
Mikopo kwa wanachama	30 (1) Mikopo itatolewa kwa wanachama pekee kadri ya mahitaji yao kwa kufuata taratibu zilizowekwa na Chama katika sera ya mikopo na italipwa kwa mwanachama kwa fedha taslimu au Kupitia kwenye akaunti ya mwanachama. (2) Chama kitaanza kutoa mikopo kwa wanachama baada ya kiwango cha chini cha hisa kiasi cha shilingi 500,000/= kufikiwa na kukusanya mtaji wa kutosha wa kukopeshana kutokana na Akiba na Hisa za hiari za Wanachama. (3) Mwanachama mpya ataruhusiwa kukopa baada ya kutimiza nusu hisa za lazima au anaweza kuongeza hisa zake kupitia Mkopo. (4) Hakuna mwanachama atakayeruhusiwa kukopa zaidi ya mara tatu ya akiba zake zilizopo chamani isipokuwa kwa mikopo ya Dharura na Elimu na Mikopo ya bidhaa. (5) Kila mwanachama atatakiwa kuonesha au kuruhusu kitabu chake cha Akiba (passbook) kitolewe wakati wa kuomba mkopo, ambacho kitafanyiwa maingizo ya mkopo aliochukua na riba, marejesho (repayments) na kuonesha salio. (6) Fomu maalumu ya maombi ya mkopo itajazwa na kila mwombaji na kuiwasilisha kwa Afisa Mikopo. (7) Maombi yote ya mikopo yataidhinishwa na Kamati ya Mikopo. Aidha mikopo ya wajumbe wa bodi, kamati ya usimamizi na watendaji itajadiliwa na bodi ya uongozi. Utoaji wa mikopo utazingatia taratibu, Sera ya Mikopo na Masharti ya Chama.

	(8) Mjumbe yeyote wa Bodi ya mikopo atapaswa kudhaminiwa na wanachama wengine kama mwanachama mwingine yeyote. (9) Urejeshwaji wa mikopo utafanyika kwa kukatwa moja kwa moja kwenye mishahara, kwa kurudisha fedha taslimu au kwa kuweka standing order. (10) Mkopo utatozwa riba ya kiwango kitakachoamuliwa na mkutano Mkuu kwa kuzingatia gharama muhimu za asasi kama vile gharama uendes haji chama, gharama za mkopo na gharama nyinginezo ili kuifanya asasi iwe endelevu. (11) Kama Chama kimepata fedha kwa ajili ya kuwakopesha wanachama wake kutoka sehemu nyingine nje ya fedha za wanachama basi kitakopesha fedha hizo kulingana na masharti yatakayopendekezwa na kamati ya mikopo na kuidhinishwa na Bodi (12) Mwanachama ambaye yupo kwenye ajira ya mkataba atapata mkopo kwa kuzingatia muda wa Mkataba na Michango yake aliyonayo kwenye chama. Mwanachama huyu vilevile atatakiwa kuleta uthibitisho wa maandishi kwamba endapo mkataba wa ajira utakoma kabla ya muda atarejesha salio la mkopo na riba kutoka katika vyanzo vingine kama vitakavyoainishwa kwenye fomu ya maombi ya mkopo. Na kutakuwa na sehemu itakayosainiwa na mwajiri wao na mwakilishi kuthibitisha kama taarifa zinazotolewa ni za kweli. (13) Gharama za kuandaa mkopo zitakuwa kama zilivyoainishwa kwenye Sera ya Mikopo. (14) Kamati ya mikopo itawasilisha taarifa za utoaji, ulipaji na ufutaji wa madeni ya mikopo kuhusu wanachama kwenye Bodi kila robo ya mwaka. (15) Kwa mujibu wa Sheria ya Vyama vya Ushirika na Kanuni zilizowekwa, pamoja na masharti na maazimio yatakayotolewa na Mkutano Mkuu, Sera ya Mikopo itaainisha dhamana kwa kila mkopo na masharti yatakayotumika katika ulipaji. (16) Mali inayohamishika au isiyohamishika, itakayowekwa kama dhamana na mkopaji itakuwa chini ya umiliki wa chama hadi hapo mkopo wote utakapokuwa umelipwa. (17) Endapo mkopo unahusisha dhamana, dhamana hiyo itapaswa kuhodhiwa na Chama na kutunzwa vizuri katika kumbukumbu na kusajiliwa ili kukipa Chama uwezo wa kumiliki kisheria, kama italazimu
--	--

	(18) Kamati ya Usimamizi itapaswa kutoa taarifa kwenye Mkutano Mkuu wa Mwaka kuhusu ufanisi wa shughuli za utoaji, ulipaji na urejeshaji wa madeni ya mikopo. (19) Upashanaji wa taarifa za wakopaji. (Kutoa taarifa za Mkopaji mara kwa mara). (20) Mwanachama wa UMEME saccos anaruhusiwa kuwa na mikopo ya aina nne tu (Loan 1 na Loan 2, Mkopo wa bidhaa na mkopo chap chap). (21) Mwanachama anaruhusiwa kukopa mkopo juu ya mkopo wa aina moja kulingana na sera na masharti yaliyoainishwa kwenye sera ya mikopo. (22) Mwanachama atadhaminiwa na wanachama wasiopungua watatu. (23) Mwanachama atakayefuta mkopo ataondolewa riba ya mbele kwa kuzingatia vigezo na masharti vilivyomo kwenye sera ya mkopo na atakayeza mkopo kwenda kwenye taasisi nyingine atapunguziwa riba kwa kiasi cha 30%. (24) Chama kina weza kununua mkopo toka kwenye taasisi nyingine za kifedha kwa kuzingatia vigezo na masharti yaliyopo kwenye sera ya mkopo
Kamati ya Usimamizi kusitisha utoaji wa mikopo	31 Kamati ya Usimamizi itasimamisha utoaji wa mikopo katika chama iwapo:- (i) Mikopo chechefu inazidi asilimia 5% ya jumla ya mikopo iliyotolewa; na (ii) Bodi haijatoa taarifa ya fedha na takwimu (<i>financial and statistical reports</i>) ndani ya muda unaotakiwa kwa mujibu wa sheria ya Vyama vya Ushirika, sheria ya Huduma ndogo za Fedha Kanuni za Vyama vya Ushirika, masharti haya.
SEHEMU YA SABA UHIFADHI WA FEDHA ZA CHAMA	

Uhifadhi wa fedha za chama	32 (1) Fedha za chama zitahifadhiwa katika taasisi za fedha. (2) Kanuni za Fedha za chama zitaainisha kiwango cha fedha ambacho kinaweza kuchukuliwa kutoka benki na kutunzwa kwenye ofisi za chama kama fedha kichele. (3) Fedha za chama zitapokelewa kwa mlipaji kuwasilisha risiti halisi ya malipo ya benki au kuwasilisha fedha taslimu ofisini kulingana na taratibu zilizoainishwa katika kanuni za fedha.
SEHEMU YA NANE MATENGO NA MGAO WA ZIADA	
Mfuko wa Matengo ya Kisheria	33 Matengo ya mfuko wa kisheria na matumizi yake yatafanywa kwa kuzingatia Kanuni ya 68 ya Kanuni za Vyama vya Ushirika.
Mfuko wa Elimu na mafunzo	34 Matengo ya mfuko wa elimu na mafunzo pamoja na matumizi yake yatafanywa kwa mujibu wa Kanuni ya Vyama vya Ushirika Na. 69 ya mwaka 2015.
Mgao wa ziada halisi	35 (1) Ziada halisi ya mwaka iliyopatikana mara baada ya kukaguliwa na mkaguzi aliyeidhinishwa, kitatumika mara baada ya kukidhi matakwa ya Kanuni ya 22(2) ya Kanuni za Huduma Ndogo ya Fedha za SACCOS ya mwaka 2019 (2) Bila kuathiri sharti la 35(1), mgawanyo wa ziada halisi utakuwa kama ifuatavyo;- (a) Asilimia isiyopungua ishirini (20%) ya malimbikizo ya ziada kwa mwaka zitapaswa kutengwa na kuwekwa katika Fungu la Akiba ya Lazima kwa ajili ya kuendeleza chama;

	(b) Kiwango kisichopungua asilimia kumi na tano (15%) kitatengwa kwa ajili ya kukombolea mikopo mibaya na yenye mashaka; (c) Asilimia kumi na tano (15%) itatengwa kwa ajili ya Mfuko wa Kukombolea Hisa na, (d) Bakaa ya ziada halisi ya mwaka inaweza kugawanywa kama itakavyoamuliwa na Mkutano Mkuu na kuidhinishwa na Mrajiis kwa ajili ya shughuli zifuatazo:- i) Kwa ajili ya kulipia faida juu ya Hisa; ii) Gawio la ziada kwa wanachama; iii) Zawadi kwa Bodi na watumishi; iv) Kuchangia mifuko ya maendeleo kama itakuwepo; v) Kuchangia shughuli za hisani katika jamii; na vi) Mambo mengine kama itakavyoamuliwa na Mkutano Mkuu kwa kuzingatia kifungu cha 79 cha Sheria ya Ushirika Na. 6 ya mwaka 2013. (3) Kwa madhumuni ya kutekeleza Aya ya (v) ya sharti dogo la (1) (d) hapo juu chama kitaanzisha na kutunisha Mfuko Maalumu kwa ajili ya kuchangia shughuli za hisani. Kwa madhumuni ya Akaunti maalum kwa ajili ya kuweka Fedha za matengo
Uwakilishi wa Mkutano Mkuu wa wanachama	SEHEMU YA TISA USIMAMIZI NA UONGOZI WA CHAMA 36. Kwa mujibu wa kifungu kidogo cha (1) cha kifungu cha 61 cha Sheria, Mkutano Mkuu ulioitishwa kwa mujibu wa Masharti ya Chama ndio wenye mamlaka ya juu kabisa katika Chama iliyokabidhiwa madaraka ya udhibiti na usimamizi wa shughuli za Chama UMEME Saccos itafanya Mikutano

Mamlaka ya Mkutano Mkuu	yake kwa njia ya uwakilishi. Mkutano wa uwakilishi ni mkusanyiko wa wawakilishi wa Wanachama kutoka kila Tawi, Wanachama katika ngazi ya Tawi, hufanya Tawi la Chama. Kwa mujibu wa maelekezo ya kifungu kidogo cha 6 cha kifungu cha 61 cha Sheria na kifungu kidogo cha (2) cha kifungu cha 35 cha Kanuni, Wanachama katika ngazi ya Tawi watawachagua wawakilishi ambao watahudhuria mikutano mkuu kwa ajili na kwa niaba yao na mikutano ya mrejesho na dondoo itafanyika matawini. Hivyo UMEME Saccos itachagua wawakilishi watakaohudhuria Mikutano Mkuu ya chama kwa utaratibu ufuatao: (1) Kila Tawi litakuwa na wanachama kuanzia 10 na Kwa kila Wanachama hamsini (50) katika ngazi ya Tawi, watachaguliwa wawakilishi 2. Katika hali yoyote ile, kutakuwa na angalao mwakilishi mmoja katika ngazi ya Tawi kwenye mikutano mkuu. Endapo Tawi husika litakuwa na Wawakilishi zaidi ya mmoja uwiano wa taasisi utazingatiwa katika uchaguzi. 37(1) Mkutano Mkuu wa wanachama utakuwa na mamlaka ya juu katika kuamua, kuongoza na kusimamia shughuli zote za maendeleo ya chama. (2) Madaraka ya juu ya chama yatakuwa mikononi mwa wanachama (wawakilishi) waliohudhuria na kupiga kura katika Mikutano Mkuu. (3) Kutakuwa na aina tatu za mikutano mkuu ambayo ni mkutano Mkuu wa Mwaka, Mkutano Mkuu wa Kawaida na Mkutano Mkuu Maalum.
Mkutano Mkuu wa Mwaka	38. (1) Mkutano Mkuu wa Mwaka utapaswa kufanyika ndani ya miezi tisa baada ya kufungwa kwa mwaka wa fedha wa chama uliotangulia. (2) Kwa kuzingatia Kanuni za Vyama vya Ushirika, masuala yatakayofanyika katika Mkutano Mkuu wa Mwaka ni pamoja na:- a) Kusoma na kuthibitisha muhtasari wa Mkutano Mkuu uliopita; b) Kupokea na kujadili wanachama wapya, waliojitoa, au waliosimamishwa uanachama;

	c) Kupokea na kujadili hesabu zilizokaguliwa, taarifa ya ukaguzi Menejimenti pamoja na taarifa ya ukaguzi ya Mraji; d) Kupokea na kujadili taarifa ya Mwenyekiti, Kamati ya Mikopo na Kamati ya Usimamizi; e) Kujadili namna ya kugawa ziada kwa mujibu wa Sheria ya Vyama vya Ushirika, 2013 na Kanuni zake pamoja na Masharti haya; f) Kujadili na kuidhinisha mpango mkakati, mpango wa biashara wa chama na program ya utekelezaji na kutathimini utekelezaji wake; g) Kuweka na kuidhinisha viwango vya ada na michango mbalimbali; h) Kuteua Mkaguzi wa Nje kwa ajili ya ukaguzi wa hesabu za chama kwa mwaka unaofuata; i) Kujadili na kupitisha kiwango cha zawadi (Honoraria) kwa Bodi na watumishi wanaojitolea kadiri itakavyoonekana inafaa; j) Kujadili na kuidhinisha bajeti ya mapato na matumizi ya chama kwa mwaka unaofuata; k) Kujadili na kuweka ukomo wa madeni kwa mwaka unaofuata; l) Kuweka kiwango cha riba ya mikopo na faida juu ya Akiba na Amana; m) Kujadili na kuidhinisha mipango ya uwekezaji ya Chama; n) Kujadili na kuazimia rufaa za wanachama; na o) Kujadili mambo mengineyo yote yahusuyo maendeleo ya chama.
Mkutano Mkuu wa Kawaida	39 (1) Chama kinaweza kufanya Mkutano Mkuu wa Kawaida angalau mara moja kwa mwaka. (2) Mambo yatakayozungumzwa katika Mkutano Mkuu wa Kawaida ni pamoja na:- a) Kusoma na kuthibitisha mambo ya mkutano uliopita; b) Kujadili na kuidhinisha ununuzi au uuzaji wa mali ya chama inayohamishika au isiyohamishika c) Kufanya marekebisho ya Masharti inapoonekana haja ya kufanya hivyo; d) Kuweka na kuidhinisha idadi ya Wajumbe wa Bodi; e) Kutafakari namna ya kuitekeleza Sera ya Maendeleo ya Ushirika;

	f) Kujadili na kuidhinisha mikataba inayoingiwa na chama; g) Kuthibitisha wanachama wapya na kuchukua hatua za kinidhamu kwa wanachama wakorofi; h) Kuchagua au kuwafukuza Wajumbe wa Bodi na wa Kamati ya Usimamizi; i) Kuchagua wajumbe wa kukiwakilisha chama katika vyama na Taasisi nyingine zinazohusika na maendeleo ya chama; j) Kujadili na kupitisha utaratibu wa kazi na kutathmini shughuli za utendaji ili kuleta ufanisi; k) Kujadili na kutathimini uwezekano wa kuomba leseni kwa mujibu wa Kanuni za Huduma Ndogo za Fedha - SACCOS l) Kujadili mambo mengineyo yanayohusu maendeleo ya Chama. (3) Bila kujali matakwa ya sharti dogo (1) mambo ya Mkutano Mkuu wa Kawaida yanaweza kujumuishwa na kujadiliwa pamoja na mambo ya Mkutano Mkuu wa Mwaka katika Mkutano Mkuu wa Mwaka.
Mkutano Mkuu Maalumu	40 (1) Kutakuwepo na Mkutano Mkuu Maalumu wakati wowote unapohitajika ambao unaweza kuitishwa na:- a) Mrajis wa Vyama vya Ushirika au Afisa yeyote aliyeidhinishwa naye; b) Wanachama (wawakilishi); kwa maombi ya maandishi ya wanachama wasiopungua moja ya tatu (1/3) ya wanachama wote ambayo yatapaswa yafafanue jambo litakalozungumzwa, yawekwe saina au alama ya dole gumba na waombaji, yaambatishwe na nakala za vitambulisho vya waombaji na nakala ya maombi hayo na kutumwa kwa mamlaka husika. c) Wajumbe wa Bodi. (2) Mkutano Mkuu Maalumu utakaoitishwa na wanachama au Bodi ya Chama utakuwa na agenda moja tu. (3) Mkutano Mkuu Maalumu utakaoitishwa na Mrajis au Afisa aliyeidhinishwa naye utaongozwa na Mrajis mwenyewe au mwakilishi wake na utaelekeza mambo atakayoyawasilisha.

Notisi ya Mkutano Mkuu	41 (1) Notisi ya Mkutano Mkuu lazima ioneshe bayana tarehe, saa na mahali pa kufanyia mkutano pamoja na mambo yatakayojadiliwa na itapaswa kubandikwa katika ofisi ya Chama na kwenye mbao za matangazo. (2) Bodi inaweza kutumia njia nyingine za mawasiliano kama simu, barua pepe, Runinga au matangazo ya redio katika kuhakikisha notisi ya Mkutano Mkuu inawafikia wajumbe wa mkutano mkuu kwa wakati. (3) Muda wa notisi ya Mkutano Mkuu utakuwa:- i) Kwa Mkutano Mkuu wa Mwaka na Mkutano Mkuu wa Kawaida siyo chini ya siku ishirini na moja (21) kabla ya tarehe ya kufanyika mkutano; ii) Kwa Mkutano Mkuu Maalum notisi haitakuwa chini ya siku saba (7). iii) Notisi itakayotolewa kwa mujibu wa aya za (i) na (ii) hapo juu itapaswa kuambatanishwa na ajenda za mkutano na nyaraka au makabrasha yenye taarifa zitakazojadiliwa katika mkutano huo.
Akidi ya Mkutano Mkuu	42 (1) Akidi katika Mikutano Mikuu yote, isipokuwa Mkutano Mkuu Maalum ulioitishwa na Mrajis, itakuwa si chini ya nusu (1/2) ya wanachama wote (wawakilishi) au wanachama mia moja (100) ikichukuliwa idadi yoyote iliyo ndogo. (2) Ikiwa katika Mkutano Mkuu wa mwaka au katika mikutano mikuu ya kawaida akidi haijatumia baada ya kupita muda wa saa moja wa kusubiri tangu muda uliopangwa kuanza kwa Mkutano, Mwenyekiti wa Bodi ataahirisha mkutano huo kwa muda wa siku saba na utakapoitishwa tena masuala yatakayojadiliwa yatakuwa yale ya mkutano ulioahirishwa. (3) Endapo Mkutano Mkuu ulioahirishwa umeitishwa baada ya siku saba na akidi haikutimika baada ya kupita muda wa kusubiri uliopangwa kuanza mkutano, mkutano huo utafutwa na taarifa kupelekwa kwa Mrajis. (4) Mkutano Mkuu Maalum ulioitishwa na Mrajis au mwakilishi wake utafanyika kwa muda uliopangwa hata kama akidi haijatumika na maazimio

	yatakayopitishwa katika mkutano huo yatakuwa halali. Mahudhurio mkutano mkuu
Mahudhurio mkutano mkuu	43 Mahudhurio ya Mkutano mkuu ya chama yatafuata mfumo wa uwakilishi kama ilivyoelezwa kwenye sera ya uwakilishi na Mikutano matawini.
Mwenyekiti wa Mkutano Mkuu	44 Mwenyekiti wa Mkutano Mkuu, isipokuwa Mkutano Mkuu Maalum ulioitishwa na Mrajis, atachaguliwa na wanachama (wawakilishi) katika kila Mkutano Mkuu na atahudumu kwa kuzingatia matakwa ya Kanuni ya 40 ya Vyama vya Ushirika ya mwaka 2015.
Mahali pa Mkutano Mkuu	45 Mikutano mkuu ya mwaka itafanyika kwenye Makao Makuu ya chama au panaweza kufanyika Kwenye Matawi ambayo Mkutano Mkuu utapendekeza.
Muundo wa uchaguzi wakati wa Mikutano	46 Mwenyekiti na Wajumbe wa Bodi (a) Kwa mujibu wa kifungu cha 39 cha Kanuni chaguzi zote zitafanyika chini ya Afisa Msimamizi wa uchaguzi ambaye atakuwa Mwenyekiti mwangalizi wa uchaguzi kama Mrajis atakavyoagiza.
Upigaji kura katika Mkutano Mkuu	47 Uchaguzi utafanyika kwa njia ya kura ya siri, utakuwa wa kidemokrasia na hakuna atakayechaguliwa kwa hila au njia isiyokuwa ya halali. N.B Wawakilishi wote watakaochagukiwa matawini ndio watakaopaswa kuomba nafasi za uongozi wa chama(bodi) kwa sifa na vigezo vilivyotajwa kwenye masharti haya na wajumbe ambapo wapo madarakani wanaweza kuomba nafasi za uongozi kama muda wao wa uongozi unawaruhusu. 48 (1) Mwanachama yeyote ambaye ametimiza masharti ya uanachama kama ilivyo katika masharti haya atakuwa na kura moja katika Mkutano Mkuu wa chama na hakutakuwa na kura ya uwakilishi. (2) Maazimio ya Mkutano Mkuu yatafanywa kwa kupiga kura ya kunyoosha mikono isipokuwa kama kura ya siri itahitajika na kuungwa mkono na

	wanachama wasiopungua nusu (1/2) ya wajumbe waliohudhuria kwenye Mkutano huo; (3) Fomu zote zitapatikana katika ofisi ya Chama wakati wa saa za kazi siku ishirini na moja kabla ya Mkutano Mkuu wa kawaida au Mkutano Mkuu wa mwaka ambapo uchaguzi utafanyika. Fomu zote zilizojazwa ipasavyo zitarudishwa kwa Afisa Msimamizi wa Uchaguzi siku 14 kabla ya mkutano wa kawaida au Mkutano Mkuu wa mwaka ambapo uchaguzi utafanyika. (4) Katika Mkutano Mkuu maamuzi ya wengi yatachukuliwa na endapo kura zitalingana jambo hilo litarudiwa kupigiwa kura au kusubiri mkutano utakaofuata. (5) Uchaguzi Mdogo 22 Kwa kutumia kifungu cha 52 cha Masharti ya Chama, utaratibu wa uchaguzi mdogo utafanyika baada ya Mjumbe- (a) Kujiuzulu (b) Kufa (c) Kupoteza sifa ya uongozi (d) Kufukuzwa uanachama (e) Kuwa na idadi ndogo ya wajumbe (f) awe na afya njema
Muhtasari wa Mkutano Mkuu	49 (1) Kumbukumbu za masuala yote yaliyojadiliwa, kuamuliwa au kuazimiwa katika Mkutano Mkuu zitaandaliwa na kusainiwa na Katibu wa Mkutano na baada ya kuthibitishwa katika mkutano unaofuata kumbukumbu hizo zitasainiwa na Mwenyekiti wa Mkutano Mkuu na kutunzwa katika kitabu cha kumbukumbu za mikutano. (2) Bodi ya Chama itapaswa kutuma nakala ya muhtasari uliyothibitishwa kwa Mrajiis ndani ya siku thelathini tokea tarehe ya Mkutano Mkuu uliothibitisha muhtasari husika.
Mikutano matawini	50 Kutakuwa na mikutano ya matawi miwili kwa mwaka ambayo ni Mkutano wa Mrejesho na Mkutano wa Dondoo kama ilivyoelekezwa kwenye Sera ya Wawakilishi na Mikutano Matawini. 1. MUUNDO WA MIKUTANO 1. 1 Mikutano ya Matawi Kutakuwepo na mikutano ya matawi miwili kabla na baada ya Mkutano Mkuu wa mwaka wa chama kufanyika. 1.2. Mkutano wa ukusanyaji dondoo

	a) Mkutano huu utafanyika mwezi mmoja au miwili kabla ya Mkutano Mkuu wa mwaka b) Mkutano huu utajadili mambo yafuatayo: - Kudhibitisha akidi - Kutoa dondoo na kuwasilisha mapendekezo mbalimbali yanayohusu shughuli za Chama katika Tawi na kuyapeleka kwenye Bodi ya Chama ili yajadiliwe kwenye Mikutano Mkuu ya Chama. 1.3. Mkutano wa Mrejesho a) Mkutano huu utafanyika kuanzia mwezi wa kwanza wa mwaka wa fedha unaofuata baada ya mkutano mkuu wa mwaka b) Mkutano huu utajadili mambo yafuatayo: - Kudhibitisha akidi - Kusoma na kuthibitisha Muhtasari wa kikao kilichopita - Kupokea taarifa ya Mrejesho kutoka kwa wajumbe - Kuchagua Viongozi wa Tawi iwapo waliopo muda wao umekwisha/wamehama na uchaguzi huo utasimamiwa na msimamizi wa uchaguzi wa eneo husika 2.AKIDI YA MIKUTANO MATAWINI Akidi ya Mikutano yote matawini itakuwa nusu ya wanachama kwenye tawi husika. 3.WAWAKILISHI WA MATAWI Umeme saccoos itakuwa na wawakilishi kutoka kila matawi ya chama kwenye mikoa na wilaya zake.Na matawi ya Umeme Saccos yatakuwa na wawakilishi endapo yatatimia idadi ya wanachama 10 na kuendelea. 3.1 Idadi ya wawakilishi kwenye matawi - Tawi lenye wanachama chini ya idadi ya 50 watawakilishwa na mwakilishi mmoja (1) - Tawi lenye wanachama juu ya 50 watawakilishwa na wawakilishi wawili (2) ambaye mmoja atakuwa Mwenyekiti na mwingine Katibu wa tawi 3.2 Sifa za wawakilishi wa kwenye matawi - Awe na elimu ya kutosha angalau kidato cha nne kumwezesha kusimamia shughuli za chama. - Awe tayari kuchagua kiwango cha uwakilishi 200,000/= - Awe mwadilifu na mwaminifu. - Awe na uwezo wa kuongoza. - Awe amelipa angalau nusu hisa za lazima za chama (500,000/=) chamani kwa mujibu wa Masharti haya.
--	---

- vi. Awe anashiriki kikamilifu katika shughuli zote za chama.
- vii. Asiwe na madeni mabaya.

3.3 Muda wa uongozi mwakilishi wa kwenye matawi

- i. Mwakilishi wa kwenye matawi atachaguliwa miongozi mwa wanachama wa tawi husika na atachaguliwa na wanachama wote katika tawi kwa kupigiwa kura za siri kwenye mkutano wa tawi (Endapo uchaguzi utatokea kwenye kikao cha Mrejesho/Dondoo Agenda hii inaweza kutekelezwa)
- ii. Mwakilishi wa matawi atakuwa madarakani kwa kipindi cha miaka mitatu na Mkutano utakuwa na mamlaka ya kuchagua mwakilishi mwingine
- iii. Wawakilishi wa matawi watahudumu katika nafasi hiyo kwa awamu moja ya kipindi cha miaka mitatu na wanaweza kuchaguliwa kuhudumu tena kwa awamu nyingine
- iv. Wawakilishi wanatakiwa kuchaguliwa kutoka kwenye makao makuu ya tawi husika.

Mwakilishi wa tawi atakoma kuwa mjumbe endapo: -

- i. Atajiuzuru katika madaraka yake, hata hivyo taarifa ya maandishi ya kujiuzulu lazima ifikishwe kwenye bodi ya chama na Kujiuzulu kwake kunaanza mara moja tokea tarehe ya kukubaliwa kujiuzulu
- ii. Anaweza kuachishwa na wanachama kabla ya kipindi chake kuisha kwa kushindwa kutekeleza majukumu yake na uchaguzi mwingine utafanyika kwa azimio litakaloungwa mkono na idadi ya wajumbe wasiopungua 1/2
- iii. Endapo atakuwa anakabiliwa na tuhuma mbalimbali zitakazopoteza imani yake kwa wanachama anaowaongoza
- iv. Kuwa na tabia ya kupotosha mwelekeo na hadhi ya Chama
- v. Ameacha uanachama
- vi. Kifo
- vii. Akikutwa na hatia kwenye makosa ya jinai
- viii. Atahama Makao Makuu ya Tawi

3.5 Kazi na majukumu ya wawakilishi wa matawi

- i. Kuwa Mjumbe wa Mkutano Mkuu
- ii. Kuwaarifu viongozi wa Chama juu ya mahitaji na maoni ya Wanachama.
- iii. Kutoa elimu kwa Wanachama juu ya huduma mbali mbali za Chama na Masharti yake, sera na taratibu za Chama.
- iv. Kuhakikisha uaminifu, uadilifu, uwezo na tabia ya Mwanachama wa Tawi anayeomba mkopo

	v. Kutafuta na kuhamasisha Wanachama wapya. vi. Kusaidia Bodi kushawishi Wanachama kutunza fedha zao kwenye Chama na kushawishi urejeshwaji wa mikopo. vii. Kuweka msisitizo maalum juu ya mwenendo/utendaji mzuri wa Chama ili Kuhakikisha huduma zitakiwazo zinatolewa kwa Wanachama. viii. Kuhakikisha kwamba maamuzi ya Mkutano Mkuu yanafuatwa na kutekelezwa ipasavyo ix. Kuwasilisha taarifa za wanachama wanaohitaji msaada wa Chama katika Bodi kwa uamuzi. x. Kuwasilisha dondoo za Tawi kwenye Mkutano Mkuu xi. Mwakilishi anaweza kualikwa katika vikao vya Bodi xii. Wawakilishi waliochaguliwa katika maeneo husika ndio watakaopaswa kuomba nafasi za uongozi wa chama xiii. Tawi lenye wawakilishi wawili wakati wakuchukua fomu watapigiwa kura na wanachama wao ili kuchagua mwakilishi mmoja anayetaka kuchukua fomu ya uongozi NB: Mwakilishi anapaswa kuwasilisha taarifa ya wanachama kwenye Mkutano Mkuu na baada ya Mkutano atapaswa kuwasilisha taarifa ya mwaka ya Chama kwenye Mkutano Mkuu wa mwaka ngazi ya Tawi. SEHEMU YA KUMI BODI YA UONGOZI, KAMATI YA USIMAMIZI NA AJIRA
Bodi ya Uongozi	51(1) Kutakuwa na Bodi ya Uongozi ya Chama ambayo itakuwa na wajumbe wasiozidi tisa (9) akiwemo Mwenyekiti na Makamu wake. (2) Bila kuathiri matakwa ya sharti dogo la (1) Mkutano Mkuu unaweza kuweka idadi pungufu ya Wajumbe wa Bodi ya Uongozi kwa kuzingatia mahitaji ya shughuli za chama kwa wakati uliopo. (3) Wajumbe wa Bodi ya Uongozi ya Chama watachaguliwa na Mkutano Mkuu kwa kuzingatia kifungu cha 68 cha Sheria ya Vyama vya Ushirika ya mwaka 2013 pamoja na Kanuni ya 39 ya SACCOS ya mwaka 2014 na kwa mujibu wa masharti haya viongozi watatokana na wawakilishi wa matawi

	na viongozi watakaokuwa madarakani isipokuwa kamati ya usimamizi watatoka na na wanachama wengine. (4) Wajumbe wa Bodi ya Uongozi watahudumu katika nafasi hiyo kwa awamu moja ya kipindi cha miaka mitatu na wanaweza kuchaguliwa kuhudumu tena kwa awamu nyingine ya kipindi cha miaka mitatu na baada ya hapo hawataruhusiwa kugombea kwa awamu nyingine moja itakayofuatia. (5) Angalau 1/3 ya Wajumbe wa bodi na kamati ya usimamizi watapaswa kutoka makao makuu ya chama (Mbeya) akiwemo Mwenyekiti / Makamu Mwenyekiti na idadi iliyobaki itatoka nje ya makao makuu ya chama (Nje ya Matawi yaliyopo Mbeya Mjini) ili kurahisisha shughuli za utendaji kazi wa kila siku. Endapo Mwenyekiti au Makamu Mwenyekiti atakayekuwa amebaki makao makuu ya chama akahama, Mkutano wa Uchaguzi utaitishwa kwa ajili ya kujaza nafasi hiyo kwa mujibu wa taratibu. (6) Mwenyekiti wa Bodi ya Uongozi na Makamu wake watachaguliwa na Mkutano Mkuu kutoka miongoni mwa Wajumbe wa Bodi na watatoka Makao Makuu ya chama. (7) Baada ya wajumbe wa bodi kuchaguliwa sharti wapate mafunzo yatakayowawezesha kutekeleza majukumu yao kwa ufanisi. (8) Kila mwisho wa mwaka wajumbe wa bodi wanapaswa kujaza fomu za kuainisha mali na Madeni waliyonayo. Mjumbe wa bodi ambae hatajaza fomu hizo atakuwa amekwenda kinyume cha maadili ya uongozi kulingana sheria Na. 6 ya vyama vya ushirika ya mwaka 2013.
Kukoma Ujumbe wa Bodi;	52 Mjumbe wa Bodi ya Chama atakoma kuwa mjumbe, endapo:- a) Ameacha kuwa mwanachama wa chama; b) Amepatwa na maladhi cha kudumu kilichothibitishwa na daktari wa hospitali inayotambulika kisheria; c) Atatumia ofisi ya chama kwa manufaa yake binafsi;

	d) Kifo; e) Atafanya shughuli zozote zinazofanana na shughuli zinazofanywa na chama. f) Bodi ndiyo yenye mamlaka ya kusimamisha mjumbe Baada ya kufanya uamuzi wake, Bodi itapeleka taarifa yake kwenye Mkutano Mkuu. Atafukuzwa na Mkutano Mkuu kwa azimio lililoungwa mkono na idadi ya wajumbe wa Mkutano Mkuu wasiopungua nusu (1/2) ya wajumbe waliohudhuria kwenye Mkutano huo (g) Kutoheshimu maamuzi ya Kamati yake husika, Bodi au Mkutano Mkuu (h) Kuwa na malimbikizo ya ucheleweshaji wa mikopo kwa zaidi ya siku tisini (i) Kuwa na mikopo zaidi ya hisa/amana zake (j) Kwa kushindwa kuhudhuria vikao vya Bodi vitatu mfululizo bila sababu za msingi; na (k) Kwa sababu nyingine zozote zilizoainishwa chini ya Sheria ya Vyama vya Ushirika ya mwaka 2013 na Kanuni zake. (l) Bila kuathiri kifungu Na.47(5) cha masharti haya, Wajumbe wa bodi wataochaguliwa kutoka Makao Makuu ya chama watatakiwa kukoma uongozi mara moja pale wanapohama makao makuu ya chama na nafasi zitajazwa kwenye Mkutano Mkuu utakaofuata au uongozi unaweza kuamua vinginevyo kwa maslahi ya chama na endapo itatokea Wajumbe wa bodi wamekuwa chini ya 5 basi utafanyika uchaguzi Mkuu maalum ili kujaza nafasi.
Vikao vya Bodi ya Uongozi	53(1) Vikao vya Bodi ya Uongozi vitafanyika mara nne kwa mwaka na pale itakapohitajika Bodi inaweza kufanya vikao vya dharura viwili.

UTARATIBU WA VIKAO VYA BODI	(2) Bodi ya Uongozi itapaswa kuandaa ratiba ya vikao vya Bodi na kuiwasilisha kwa Mrajis na Mrajis Msaidizi wa Mkoa. (3) Mwenyekiti wa Bodi ataongoza kikao cha Bodi na endapo hatakuwepo, Makamu Mwenyekiti ataongoza kikao hicho na iwapo wote wawili hawatakuwepo katika kikao hicho, mjumbe wa Bodi mwingine yeyote kati ya waliohudhuria atachaguliwa kuwa Mwenyekiti wa muda na ataongoza kikao hicho. (4) Vikao vya Bodi vitakuwa halali iwapo wajumbe waliohudhuria watakuwa nusu ya wajumbe wote. (5) Bodi inaweza kutumia njia za kukutana ana kwa ana na kufikia maamuzi, kwa wajumbe waliopo nje ya Makao Makuu wanaweza wakahudhuria baadhi ya vikao kwa kutumia njia za kisasa kama vile kukutana kwa njia ya elektroniki (video conference, etc.). (6) Kila mjumbe wa Bodi atakuwa na kura moja na iwapo kura zitalingana, Mwenyekiti atakuwa na kura ya ziada.
Muhtasari wa Vikao vya Bodi ya Uongozi	54 Kumbukumbu za masuala yote yaliyojadiliwa, kuamuliwa au kuazimiwa katika vikao vya Bodi zitaandaliwa na kusainiwa na katibu na baada ya kuthibitishwa katika kikao kinachofuata, kumbukumbu hizo zitasainiwa na Mwenyekiti wa Bodi na kutunzwa katika kitabu cha kumbukumbu za vikao vya Bodi.
Kazi za Bodi ya Uongozi	55(1) Kwa kuzingatia Kanuni za SACCOS, Bodi ya Uongozi itakuwa na wajibu wa kusimamia shughuli za kila siku za chama. (2) Bila kuathiri matakwa ya sharti dogo (1) Bodi ya chama itapaswa kutekeleza kazi zifuatazo:- i) Kusimamia shughuli zote za Chama na kuhakikisha kuwa zinaendeshwa ipasavyo; ii) Kutekeleza kikamilifu maazimio na maelekezo ya Mkutano Mkuu; iii) Kuandaa na kutunza Hesabu za Chama kwa usahihi na kwa wakati;

iv)	Kutunza kwa usahihi daftari la wanachama na kumbukumbu za mihtasari ya Mikutano Mkuu na Vikao vya Bodi;
v)	Kuhakikisha kuwa lakiri ya chama inakuwepo na inatumika ipasavyo;
vi)	Kufanya maamuzi kuhusu udahili wa wanachama wapya, kujiuzulu wanachama, kusimamishwa uanachama na kusimamishwa kwa wajumbe wa Bodi na kuwasilisha masuala hayo kwenye Mkutano Mkuu kwa ajili ya kujadiliwa na kutolewa maamuzi ya mwisho;
vii)	Kubuni na kutayarisha Sera na kanuni mbalimbali zinazohusiana na shughuli za chama ili kufanikisha madhumuni ya chama.
viii)	Kuandaa na kuwasilisha kwenye Mkutano Mkuu taarifa ya hali ya uchumi na maendeleo ya chama pamoja na hesabu ya mapato na matumizi, mizania iliyothibitishwa kwa mwaka uliopita na makisio ya mapato na matumizi kwa mwaka unaofuata;
ix)	Kupokea na kujadili taarifa za Kamati ya Mikopo na Kamati ya Usimamizi na kufanyia kazi ushauri na mapendekezo yaliyotolewa kikamilifu na kwa wakati;
x)	Kupitia, kujadili na kutolea maamuzi maombi ya mikopo kutoka kwa Wajumbe wa Bodi, Wajumbe wa Kamati ya Mikopo na Wajumbe wa Kamati ya Usimamizi;
xi)	Kuteua mwanachama atakayeshika nafasi iliyoachwa wazi katika Kamati ya Mikopo na mjumbe aliyeteuliwa atashika nafasi hiyo mpaka Mkutano Mkuu mwingine unaofuata ambapo nafasi iliyoachwa wazi itajazwa kwa kupigiwa kura au kwa uthibitisho;
xii)	kumwezesha mtu aliyeidhinishwa kukagua vitabu vya chama na kuhakikisha kuwa hatua zinachukuliwa kutokana na Taarifa ya ukaguzi;
xiii)	kuhakikisha kuwa wanachama wanafuata na kuzingatia Masharti haya, taratibu, mikataba na miongozo mbalimbali;
xiv)	kufungua akaunti Benki na kuhakikisha kuwa fedha zote za chama zinatunzwa katika benki;

xv)	kujadili na kuweka mipango ya namna ya kutekeleza Sera ya Maendeleo ya Ushirika;
xvi)	kuandaa mpango mkakati, mpango wa biashara na programu ya utekelezaji wake;
xvii)	kuhakikisha kwamba chama kinawakilishwa katika mashitaka yoyote;
xviii)	kuhakikisha kuwa mali, bidhaa, vifaa na nyaraka/Hati za Chama zinahifadhiwa vizuri na kwa usalama;
xix)	kuteua watia saini kwenye hundi za chama;
xx)	kuajiri na kuteua watumishi wenye sifa za kutosha kutenda shughuli za Chama wakiwemo Meneja, Mhasibu Hazina au watumishi wengine miongoni mwa wanachama au nje ya wanachama ambao wataendesha shughuli za kila siku za chama;
xxi)	kuingia mikataba mbalimbali kwa niaba ya chama kwa kuzingatia Kanuni za Vyama vya Ushirika;
xxii)	kuhakikisha kuwa wakopaji wanalipa madeni yao kama walivyoahidi na kuwachukulia hatua za kisheria wakopaji wasio waaminifu;
xxiii)	kupendekeza kwenye Mkutano Mkuu ufutaji wa mikopo mibaya ambayo haiwezi kulipwa kabisa kwa kuzingatia Kanuni za Huduma Ndogo za Fedha;
xxiv)	kupendekeza kwenye Mkutano Mkuu mabadiliko au viwango vya riba au masharti ya ulipaji mikopo au mgawanyo wa mikopo (amortization);
xxv)	kuandaa marekebisho ya masharti ya chama pale itakapobidi na kuwasilisha kwenye Mkutano Mkuu kwa ajili ya kujadiliwa na kutolewa maamuzi;
xxvi)	Kuwasilisha kwa Mrajis mikataba yote ya kibiashara iliyoingwiwa na chama kwa ajili ya kusajiliwa;

	xxvii) kusimamia utekelezwaji wa shughuli za chama kwa kumtaka Meneja/Katibu kutoa taarifa ya matokeo ya uendeshaji wa shughuli za chama; xxviii) kuchapisha Hati za kumiliki hisa kwa ajili ya wanachama; xxix) kuandaa mipango ya uwekezaji na kuiwasilisha kwenye Mkutano Mkuu kwa ajili ya kujadiliwa na kutolewa maamuzi; xxx) Kufanya mambo mengine yote ambayo yataonekana ni lazima katika kutimiza madhumuni ya chama kwa kuzingatia Sheria za nchi. xxxi) Kuwasilisha taarifa za shughuli za chama kama itakavyoelekezwa na Tume ya Maendeleo ya Ushirika.
Kazi za Mwenyekiti wa Bodi ya Uongozi	56 Mwenyekiti wa Bodi atapaswa kutekeleza kazi zifuatazo:- a) Kuongoza vikao vyote vya Bodi ya Chama; b) Kwa kushirikiana na Katibu kuitisha Mikutano Mkuu na vikao vya Bodi kwa kuzingatia Sheria ya Vyama vya Ushirika, 2013, Kanuni zake na Masharti haya; c) Kutia saini kumbukumbu za vikao vya Bodi; d) Kutia saini kwa niaba ya Chama, kumbukumbu zote ikiwa ni pamoja na zinazohitaji kuwekwa lakiri na/au muhuri wa Chama; e) Kuwa msemaji mkuu wa Chama, kama haitaamriwa vinginevyo na Bodi au Mkutano Mkuu wa wanachama.
Kazi za Makamu Mwenyekiti	57 Makamu Mwenyekiti atapaswa kutekeleza kazi zote za Mwenyekiti endapo Mwenyekiti hatakuwepo.
Sifa za Mjumbe wa Bodi ya Uongozi na Mjumbe wa Kamati ya Usimamizi	58 Mjumbe wa Bodi ya Uongozi ni lazima awe na sifa zifuatazo:- a) Awe na elimu ya angalau kidato cha nne. b) Awe na Akiba alizoweka chamani kuanzia kiasi cha shilingi 10,000,000/= na makato kwa mwezi kuanzia 250,000/= c) Awe mwadilifu na mwaminifu; d) Awe na uwezo wa kuongoza;

	e) Awe hajawahi kupoteza sifa za uongozi katika ngazi yoyote ya Chama cha Ushirika; f) Awe hajawahi kuwa mjumbe wa Bodi iliyoshindwa kusimamia vizuri shughuli za chama na kikapata hasara; g) Awe anashiriki kikamilifu katika shughuli zote za chama. h) Hajawahi kusababisha hasara katika chama chochote cha ushirika; i) Asiwe na tabia ya kulaza madeni; na j) Asiwe kwenye taasisi nyingine za kifedha zinazoendana na Saccos anayoiongoza. k) Awe amekamilisha idadi kamili au nusu hisa za lazima. l) Asikope nje ya chama labda endapo kama chama kimeshindwa kukidhi mahitaji yake ya Fedha. m) Asiwe na biashara inayofanana na shughuli za chama. Kamati ya usimamizi; (p) Awe na elimu ya angalau kuanzia kidato cha nne na wajumbe wenye fani ya uhasibu wanahamasishwa kuomba. n) Awe na Akiba alizoweka chamani kuanzia kiasi cha shilingi 10,000,000/= na makato kwa mwezi kuanzia 250,000/= o) Awe mwadilifu na mwaminifu; p) Awe na uwezo wa kuongoza; q) Asiwe na tabia ya kulaza madeni; na r) Asiwe kwenye taasisi nyingine za kifedha zinazoendana na Saccos anayoiongoza. s) Awe amekamilisha Hisa. t) Asikope nje ya chama labda endapo kama chama kimeshindwa kukidhi mahitaji yake ya Fedha. u) Asiwe na biashara inayofanana na shughuli za chama. v) Kamati ya usimamizi anaweza kutoka nje ya makao makuu ya chama kutegemeana na mahitaji ya chama pamoja na ukwasi.
--	--

Meneja wa Chama	59 (1) Bodi ya chama kwa kushauriana na mraji, mraji msaidizi au afisa ushirika wa wilaya itaajiri mtu mwenye sifa ya kuwa Meneja wa chama ambaye atawajibika kwa bodi ya uongozi wa chama. (2) Meneja/Katibu wa chama atakuwa ndiye msimamiaji wa shughuli zote za chama za kila siku kulingana na miongozo itakayotolewa na Bodi na ni pia atakuwa Katibu wa Vikao vya Bodi. (3) Majukumu ya Meneja wa chama ni kama ifuatavyo:- (a) kutekeleza na kuzingatia Sheria ya Vyama vya Ushirika na Kanuni zake, Sera ya Maendeleo ya Ushirika, Masharti haya, Kanuni na Sera mbalimbali zilizowekwa kwa ajili ya kuongoza utekelezaji wa shughuli za chama; (b) kuhakikisha mifumo ya utendaji na utoaji taarifa ipo madhubuti na inawezesha mawasiliano; (c) kwa kushauriana na Wajumbe wa Bodi, kuandaa mpango mkakati, mpango biashara, bajeti ya mwaka na program ya utekelezaji; (d) kuhakikisha malengo na shabaha za chama zinafikiwa; (e) kushughulikia masuala yote yanayowahusu watumishi, hususan mafunzo na uendelezaji wa rasilimali watu; (f) kwa kushirikiana na Wajumbe wa Bodi, kuiwakilisha Chama katika shughuli na uingiaji wa mikataba; (g) kuhakikisha vitabu vya hesabu vinaandikwa na hesabu zinaandaliwa na kuwasilishwa kwa Wakaguzi kwa wakati; (h) kuhakikisha taarifa ya mapato na matumizi, mizania, na taarifa ya mikopo iliyochelewa zimeandaliwa kwa usahihi na wakati; (i) kutoa taarifa za menejimenti kwenye vikao vya Bodi ambazo zinaeleza hali ya kifedha ya Chama ikianisha mizania, hesabu ya
-----------------	--

	mapato na matumizi, taarifa ya mikopo iliyochelewa, bajeti ya mwaka, mwenendo wa chama na uwiano wake; (j) kuidhinisha matumizi yaliyoko kwenye makisio kwa viwango vilivyowekwa na Bodi na kutia saini kwenye nyaraka zinaruhusu utoaji fedha za chama kwa kuzingatia ukomo ulioainishwa kwenye sera za chama; (k) kuisaidia Bodi kupanga viwango stahiki vya riba, ada na gharama nyingine kwa bidhaa na huduma zitakazotolewa; (l) kuisaidia Bodi katika kubainisha dhamana zinazokubalika na zinazoweza kutumika kudhamini mikopo; (m) kuhakikisha kuwa kuna ukwasi wa kutosha kukidhi mahitaji ya mikopo, uchukuaji wa akiba na gharama za uendeshaji; (n) kusimamia ufunguaji na uendeshwaji wa akaunti; (o) kuajiri na kuwafukuza kazi watumishi walioko katika mamlaka yake, na baadae kuidhinishwa na bodi, kulipa stahili za watumishi kama zitakavyoidhinishwa na Mkutano Mkuu, kuwatuza na kuwapandisha vyeo watumishi au kuwachukulia hatua za kinidhamu watumishi wakosaji kwa kuzingatia sera ya utumishi; (p) kutoa taarifa stahiki kwa mamlaka zinazohusika kwa muda muafaka; (q) kutekeleza mapendekezo yanayotolewa kwenye taarifa za Wakaguzi wa Ndani na wa Nje na taarifa za kiuchunguzi zinazotolewa na mamlaka husika; na (r) kufanya kazi na majukumu mengine kadiri ya maelekezo ya Bodi.
Kamati ya Usimamizi	60 (1) Kutakuwa na Kamati ya Usimamizi ya chama ambayo itakuwa na wajumbe wasiozidi watatu wataochaguliwa na Mkutano Mkuu na hawapaswi kwa wakati mmoja kuwa Wajumbe wa Bodi, au Wajumbe wa Kamati ya Mikopo au waajiriwa wa chama. Kamati hii itawajibika kwa wanachama.

	(2) Wajumbe wa Kamati ya Usimamizi watahudumu katika nafasi hiyo kwa kipindi cha miaka mitatu na wanaweza kuchaguliwa tena kwa kipindi kingine cha miaka mitatu. (3) Wajumbe wa Kamati ya Usimamizi watachagua Mwenyekiti na Katibu kutoka miongoni mwao. Katibu atatumiza kumbukumbu zote za vikao vya Kamati ya Usimamizi.
Kazi za Kamati ya Usimamizi	61 Kamati ya Usimamizi itapaswa kutekeleza kazi zifuatazo:- (a) kufanya mapitio ya mara kwa mara kuhusu usahihi wa kumbukumbu za hesabu; (b) kutoa taarifa kwenye kila kikao cha kawaida cha Bodi; (c) kutoa mapendekezo ya kuboresha Sera, taratibu za uendeshaaji na udhibiti wa ndani na kufanya ufuatiliaji wa utekelezaji wake; (d) kuandaa taarifa ya ukaguzi na usimamizi wa hesabu ya mwaka na kuiwasilisha kwenye Mkutano Mkuu wa mwaka kama Mkaguzi wa nje hataweza kufanya hivyo; (e) kupendekeza kwa Bodi wakaguzi wa nje watakaofanya ukaguzi kwa mwaka wa fedha unaofuata endapo sio COASCO; (f) Kusimamia fedha na mali zote za chama kwa niaba ya wanachama. (g) Kufuatilia maendeleo ya miradi mikubwa ya Chama (h) Kutafuta ufumbuzi wa masuala mbalimbali ya kiuongozi na kushauri Mkutano Mkuu ipasavyo; na (i) kutekeleza majukumu mengine kwa mujibu wa Sheria ya Vyama vya Ushirika na sheria nyingine pamoja na kanuni zake.
Kamati ya Mikopo	62 Kutakuwa na Kamati ya Mikopo itakayokuwa na Wajumbe watatu, ambao watachaguliwa na Mkutano Mkuu wa Mwaka au watateuliwa na

	Bodi kutoka miongoni mwa Wajumbe wa Bodi ya Uongozi na watapaswa kuwa na sifa zifuatazo:- (a) uzoefu katika masuala ya mikopo; (b) uwezo wa kufanya uchambuzi wa hali na mtiririko wa fedha za mwanachama; (c) ufahamu kuhusu uanachama;na (d) ufahamu na uelewa wa shughuli za eneo husika na mazingira ya kiuchumi. (2) Kamati ya mikopo inaweza kukasimisha sehemu au mamlaka yake yote ya uidhinishaji wa mikopo, kwa kamati ya kitaalam ya mikopo ambayo inaweza kuundwa na waajiriwa na maafisa wa Chama. (3) Kamati ya kitaalamu ya mikopo itakuwa na wajumbe wasiozidi watano. (4) Pale ambapo mamlaka ya uidhinishaji wa mikopo yamekasimishwa kwa Kamati ya kitaalamu ya mikopo, kamati hiyo itapaswa kuandaa muhtasari wa shughuli zake zote zinazohusu mikopo na kuiwasilisha kwenye vikao vya Bodi vya kawaida.
Wajibu wa Kamati ya Mikopo au Kamati ya Kitaalamu	63 (1) Kamati ya Mikopo au Kamati ya Kitaalamu itapaswa:- (a) Kukutana mara 1 kwa Mwezi (kwa kuzingatia ukubwa wa shughuli zake kwa ajili ya kupitia na kutoa maamuzi, ila isipungue kikao kimoja kwa kila robo mwaka na maamuzi yatafanywa kwa wingi wa kura za Wajumbe wa Kamati na yatawekwa kama kumbukumbu ya kikao;) (b) kutoa ushauri kwa wanachama kuhusu ukopaji na matumizi ya mikopo kwa busara; (c) kufanya mapitio ya maombi ya mikopo na kuyatolea maamuzi kwa kuzingatia kikomo cha mamlaka ya Kamati na sera ya mikopo;

	(d) kuhakikisha kwamba dhamana ya kutosha imewekwa kwa kila mkopo na kwamba Chama inakuwa na udhibiti wa dhamana husika hadi mkopo wote utakaporejeshwa; (e) kufanyia kazi maombi ya mwanachama kuhusu marekebisho kwenye vigezo na masharti ya mkopo ilimradi tu marekebisho hayo yanalandana na sera ya mikopo ya Chama; (f) kuhakikisha kuwa mikopo inatumika kwa madhumuni yaliyokusudiwa; (g) kutoa kipaumbele kwa maombi ya mikopo yenye kiwango kidogo kama mahitaji na masharti ya mkopo yako sawa, iwapo fedha zilizopo hazitoshelezi kukidhi maombi yote ya mikopo yaliyowasilishwa; na (h) kufanya shughuli nyingine kwa mujibu wa Sheria ya Vyama vya Ushirika na Kanuni zake. (2) Mamlaka ya ukopeshaji na mazuio yoyote kuhusu Kamati ya Mikopo au Kamati ya kitaalamu ya mikopo yataainishwa kwenye sera ya mikopo. (3) Haitaruhusiwa katika mazingira yoyote kwa mtu kuidhinisha maombi ya mkopo wake mwenyewe.
Akidi ya Vikao vya Kamati ya Mikopo	64 Vikao vya Kamati ya Mikopo vitakuwa halali pale vitakapokuwa na mahudhurio ya wajumbe wasiopungua wawili (2).
Rufaa dhidi ya maamuzi ya kamati ya mikopo Kamati ya elimu na mafunzo	65 Mwanachama anaweza kukata rufaa kwa maandishi, dhidi ya maamuzi yaliyofanywa na Kamati ya Kitaalamu kwa Kamati ya Mikopo na maamuzi yaliyofanywa na Kamati ya Mikopo kwa Bodi ya Uongozi ambayo maamuzi yake yatakuwa ya mwisho. 66 Kutakuwa na Kamati ya elimu itakayokuwa na Wajumbe watatu, ambao

Kamati ya Manunuzi Kamati ya maadili N.B Ajira katika chama	watachaguliwa na Mkutano Mkuu wa Mwaka au watateuliwa na Bodi kutoka miongoni mwa Wajumbe wa Bodi ya Uongozi na wafanya majukumu yafuatayo: a) Kuratibu mafunzo yote ndani ya chama b) Kushirikiana na Meneja kuandaa mafunzo kwa wanachama,watumish Watumishi na viongozi a) Kushirikiana na Meneja Kuandaa ratiba za mirejesho na ukusanyaji wa dond matawini 67 Kutakuwa na kamati ya manunuzi kama ilivyoelekezwa kwenye sera ya manunuzi. 68 Kutakuwa na kamati ya maadili yenye wajumbe watatu ambayo: (a) Itashughulikia mashauri yote ya nidhamu yatakayopelekwa Kamati (b) kuelekeza hatua za kuchukua dhidi ya , Mjumbe , Mtendaji na Mwanacahama aliyekutwa na hatia (c) Kushauri Bodi juu ya masuala yanayohusiana na nidhamu Mkutano Mkuu utakuwa na mamlaka ya kuchagua kamati za mpito katika kushuhul mambo mbalimbali ya chama yatakayojitokeza. 68(1) Chama kitaajiri au kuazima watumishi wenye ujuzi unaotakiwa katika kutekeleza kazi za chama ambazo ni pamoja na:- a) Menejimenti na utawala. b) Uhasibu/uandishi wa vitabu vya hesabu. c) Kutoa na kufuatilia mikopo. d) Kazi za muda maalumu. e) Kazi nyinginezo (2) Watumishi wanaoweza kuajiriwa au kuazimwa ni pamoja na Meneja, Mhasibu, Mikopo, Wanasheria, Mkaguzi wa Ndani, Afisa Madalali au watu wengine kadiri itakavyohitajika.
---	--

Mkaguzi wa ndani Chama kuandaa Sera na miongozo	69 Chama kitaajiri mkaguzi wa ndani kwa ajili ya kuongeza udhibiti wa ndani na atawajibika kwa bodi. SEHEMU YA KUMI NA MOJA UANDAAJI WA SERA NA MIONGOZO YA CHAMA 70 Chama kitaandaa sera na miongozo mbalimbali kama ilivyoelekezwa kwenye Kanuni ya Vyama vya Ushirika. Miongozo hiyo ni pamoja na: i. Sera ya Mikopo ii. Sera ya uhifadhi kumbukumbu iii. Sera ya Ukwasi iv. Sera ya uhamasishaji Hisa na Akiba v. Sera ya Uwekezaji vi. Mwongozo wa usimamizi wa majanga vii. Sera ya udhibiti wa ndani viii. Sera ya utumishi ix. Kanuni za fedha na uhasibu x. Mpango mkakati na mpango kazi. SEHEMU YA KUMI NA MBILI KUFUTWA NA UFILISI WA CHAMA
Sababu za kufutwa	71(1) Chama inaweza kufutwa:- i. Kwa amri ya Mraji wa Vyama vya Ushirika ii. Kwa maombi ya wanachama wasiopungua robo tatu (3/4) ya wanachama wote; na iii. Iwapo tu wanachama wamepungua na kuwa pungufu ya idadi ya chini inayokubalika kisheria.

	iv. Chama kushindwa kujiendesha miezi sita mfululizo.
Ufilisi	72 (1) Ufilisi wa Chama utafanywa kwa kufuata utaratibu kama ulivyoainishwa chini ya Sheria. (2) Pale ambapo Mfilisi atakuwa amekamilisha ufilisi na kuwa amewalipa wadai wote wa chama, bakaa ya fedha za chama zitagawiwa kwa waliokuwa wanachama wa Chama wakati wa kufutwa kwake kwa uwiano ulio sawa.
SEHEMU YA KUMI NA TATU MASHARTI MENGINEYO	
Viongozi kutunza siri Msemaji wa Chama Mihuri ya Chama	73 Wajumbe wa Bodi, Watendaji Wakuu na watumishi wa Chama watapaswa kutunza SIRI kuhusu kumbukumbu zote za maisha ya mwanachama binafsi, isipokuwa masuala ya utoaji na ukusanyaji wa mikopo ambayo Bodi inaweza kuchukua hatua zozote za lazima dhidi ya wanachama. 74 Mwenyekiti ndie atakuwa msemaji wa chama 75 Chama kitakuwa na mihuri ya mpira na ya lakiri ambayo Itatunzwa na Meneja wa chama na itaifadhiwa kwenye kasiki la chama. Lakiri ya chama itatumika katika mikataba ya chama.
Chama kuungana na taasisi nyingine	76 (1) Chama inaweza kuungana na chama kingine cha ushirika kuanzisha Mradi wa Pamoja wa ushirika au kuungana na kampuni au taasisi nyingine isiyo ya ushirika kuanzisha Ubia wa Pamoja. (3) Chama kinaweza kuungana na Vyama vingine na kuunda Chama Kikuu cha Ushirika.
Bima ya mali na fedha za chama	77 Chama itakuwa na wajibu kuhakikisha usalama wa mali na fedha kwa kukata bima.
Mabadiliko ya Masharti	78 Masharti haya yanaweza kubadilishwa kwa kufuata taratibu zilizowekwa na Sheria ya Vyama vya Ushirika, 2013 na Kanuni

	zake na hayatakuwa halali kutumika mpaka yatakapoidhinishwa na kusajiliwa na Mraji.
Utatuzi wa migogoro	79 (1) Mgogoro wowote unaohusu shughuli za Chama kati ya wanachama wake au watu wanaowalalamikia, au kati ya mwanachama au watu ambao wanadai na Bodi au Afisa yeyote, au kati ya Chama na chama cha ushirika kingine au Mtoa Huduma utasuluhishwa kwa njia ya amani kupitia majadiliano au maridhiano. (2) Ikiwa mgogoro chini ya sharti dogo la (1) haujasuluhishwa kwa amani ndani ya siku 30, mgogoro huo utapelekwa kwa Mraji kwa usuluhishi kupitia Fomu Na. 13 iliyoainishwa katika Jedwali la Kwanza la Kanuni ya Vyama vya Ushirika ya mwaka 2015. (3) Kupelekwa kwa usuluhishi chini ya sharti dogo la (2) kunaweza kufanywa na Bodi au kwa azimio la Mkutano Mkuu au na mhusika yeyote katika mgogoro au na mwanachama yeyote wa Chama kama mgogoro unamhusu Mjumbe wa Bodi kudaiwa kiasi cha fedha na chama. (4) Katika kupeleka mgogoro kwa Mraji chini ya sharti dogo la (3), mlalamikaji atapaswa kupeleka nakala ya marejeo kwa ajili ya mlalamikiwa. (5) Katika kupokea marejeo chini ya sharti dogo la (2), Mraji ataweka tarehe ya kupokea na kutuma nakala kwa mlalamikiwa na wahusika wote ambao kwa maoni yake mgogoro huo unawahusu. (6) Baada ya kupokea marejeo ya mgogoro katika sharti dogo la (5), mlalamikiwa atapaswa ndani ya siku kumi na tano tokea tarehe ya kupokea, kuwasilisha maelezo ya kujibu kwa Mraji. (7) Taratibu nyingine za utatuzi wa migogoro baada ya hatua ya sharti dogo la (6) zitafanyika kwa kuzingatia Kanuni za SACCOS
Mgongano wa tafsiri ya Masharti	80 Endapo kutatokea mgongano kuhusu tafsiri ya Masharti haya, suala hili litapelekwa kwa Mraji wa Vyama vya Ushirika kwa ajili ya maamuzi.
Utakatishaji fedha	81 Chama kitaandaa miongozo na taratibu za ndani kwa ajili ya kubaini na kutoa taarifa dhidi ya vitendo vya utakatishaji wa fedha kama inavyoelekezwa kwenye Sheria ya kuzuia utakatishaji fedha. 82 Fedha za mfuko wa majanga na kinga ya mikopo zinaweza kukopeshwa kwa wanachama endapo chama hakitakuwa na pesa za

Mfuko wa majanga/kinga ya mikopo	kutosha kutoka katika akaunti nyingine kwa idhini maalum ya bodi na fedha ya mfuko itakayotumika kukopesha wanachama haitazidi 50% ya fedha yote iliyopo kwenye mfuko na taratibu nyingine kama inavyoelekezwa kwenye sera husika.
Ulinzi wa mlaji	83 Chama kitapaswa kuweka wazi upatikanaji wa huduma zitolewazo na chama na kuweka utaratibu wa kushughulikia malalamiko yatakayo jitokeza.
Uombaji wa leseni	84 Chama kitaomba leseni daraja B kutoka Tume ya Maendeleo ya Ushirika ya kufanya biashara ya huduma ndogo ya fedha.
Uwasilishaji wa taarifa za wakopaji	85 Chama kitawasilisha taarifa za wakopaji wazamani na wasasa kila mwezi kwa watoa huduma wa mfumo wa upashanaji wa taarifa za wakopaji (Credit Reference Bureau).

Masharti haya yametayarishwa na bodi ya UMEME SACCOS na kupitishwa na wanachama katika mkutano mkuu uliofanyika tarehe Mwezi, mwaka

Masharti haya yamesajiliwa na

Mraji wa Vyama vya Ushirika

Tarehe_____